
Informe sobre el centre històric de Patraix

Autor: Comissió de Llegat Històric
Coordinadors: Vicent Àlvarez i Jesús Huguet
Aprovació: Ple de 26 de novembre de 2009

Antecedents

El barri de Patraix esta situat a la ciutat de València al sud, sud-oest del terme municipal. Antigament conformava un municipi que amb l'ampliació del terme de València, al S.XIX i primeres dècades del XX, va ser absorbit, com altres avui barris capitalins, pel Cap i Casal. Patraix va tindre ajuntament propi fins l'any 1870.

Actualment amb aquesta denominació existeix un districte municipal format per l'antic municipi més altres barris. La seua població és aproximadament de 25.000 habitants, encara que el fort creixement urbanístic de la zona fa que se superen ràpidament les xifres d'any en any.

Eixa singularitat de municipi independent, en el passat, propicia que l'estructura urbana encara conserve edificacions i traçats singulars, afaïçonats sobre tot al voltant de la plaça on està situada l'església del barri.

Per les restes arqueològiques que s'han trobat tenim constància d'assentaments des de l'ocupació romana, existint mostres de les èpoques islàmiques, medievals, Originalment aquest espai va tindre uns usos agrícoles, dels quals hi són testimonis les restes d'alqueries, tanmateix cal esmentar el Palau de Pontons, que fou enderrocat, i del qual queden fons i monuments repartits a altres llocs de la ciutat de València.

La instal·lació del Hospital Psiquiàtric i indústries ja en l'època moderna, va anar canviant-ne les coses i modificant bona part de la trama urbanística. Finalment, als darrers 50 anys, el tancament d'indústries i de l'Hospital Psiquiàtric, així com una acceleració de la construcció sense criteris conservacionistes ha afectat molt al caràcter del barri.

Per l'associació de veïns s'ha demanat la intervenció del CVC, als efectes de la conservació de la memòria i els elements més significatius del casc antic, i les restes del passat. A tal efecte els consellers Srs. Huguet i Àlvarez, visitaren el barri, amb data 30 de setembre de 2009, essent acompanyats per membres de l'entitat peticionaria. Igualment s'ha tingut a l'abast una ampla documentació.

La visita i la situació del barri

El nucli de pertinença és l'antiga plaça, la qual conserva el seu caràcter popular, malgrat alguna desafortunada intervenció, estant el conjunt presidit per l'església. Durant el recorregut poguérem apreciar l'existència d'algunes construccions rurals tancades, amb elements de més de 300 anys d'antiguitat, així com cases o habitatges típics de poble amb estils propers al modernisme i decó. Tanmateix hi ha alguns carrers amb la trama antiga, i alguns magatzems desocupats.

D'especial rellevància és el que s'ha conservat de l'antic Psiquiàtric, ocupat per diverses dependències de la Diputació i un Centre de Salut, observant com alguns elements estan deteriorats i mancant-ne una intervenció, necessària per l'absència de bons desaigues. Cal esmentar com a positiva la intervenció en una antiga fàbrica, convertida en esportiu municipal, de forma que s'ha conservat l'edifici amb un ús públic dotacional, a pesar que en aquest concret cas si una parcel·la (pel que sembla de propietat diocesana) ajardinada s'integrara amb l'esportiu s'aconseguiria un espai molt més estimable i adequat.

CONCLUSIONS

Primera.- El Barri de Patraix (València) és un dels més representatius de la ciutat, puix mostra l'evolució del teixit urbà des de l'antiguitat fins avui en dia, amb el canvi de poble a gran ciutat, amb la seua annexió en 1870.

Segona. - Donades les característiques del barri, i tenint en compte, l'existència d'un casc antic representatiu, cal donar un impuls al manteniment de la trama, de les edificacions més representatives, com serien alqueries i cases de poble, amb els incentius adients als titulars, així com habilitar alguns locals per activitats públiques, com seria alguna mena de museu o mostra del passat del barri.

Tercera. - Donat que algunes restes arqueològiques o artístiques descobertes al barri estan en altres indrets de la ciutat, es recomana l'oportunitat d'alguna replica o còpia, de forma que els veïns pogueren conèixer el seua passat.

Quarta. - Al carrer Fray Mateu existeix, entre edificis antics, un fúnebr industrial que sembla no està catalogat ni s'ha intervingut sobre ell. D'acord amb allò que disposa la Disposició Addicional 5ª de la Llei Valenciana de Patrimoni (reformada en 2007) caldria donar-li la consideració de Bé de Rellevància Local com sembla tenen altres construccions semblants.

Quinta.- Aquest informe es lliurarà a l'associació peticionària, a l'Ajuntament de València, a la Conselleria de Cultura i a la FVMP.